

Over de Literaire Hemel van 11 april 2014.

Johan Bordewijk

Gooi er een kwartje in en je hebt een uur plezier. Spraakwaterval Yvonne Keuls heeft nauwelijks aanmoediging nodig van interviewer Albert Haar om los te gaan over haar nieuwe roman *De koningin van de nacht*. Als kind wilde ze bij het toneel, dat is te merken, een publiek amuseren kan ze. De ene na de andere anekdote, herinnering of gebeurtenis uit het boek stort ze over de ademloos en geamuseerd luisterende zaal.

Maar daarover straks meer, eerst naar het begin. Op deze laatste avond van de Literaire Hemel van het programma van 2013/2014 is eerst het woord aan Rob Molin. Hij vertelt over *In de schaduw van de hemel*, zijn biografie die hij onlangs afrondde, over de tragische Bertus Aafjes. Begonnen als een getalenteerd en gewaardeerd dichter eindigde Aafjes vergeten en verguisd. Zijn kritiek op de Vijftigers werd hem niet in dank afgenomen, zijn erotische poëzie werd door Komrij neergesabeld. Geheel in stijl met het onderwerp vertelt Molin in stroeve en ongemakkelijke zinnen hoe Aafjes geplaagd door het fatsoensjuk van zijn katholieke opvoeding en verlaten door zijn publiek ten onder ging aan drank en drugs.

Daarna staat Lupko Ellen in de schijnwerper. Uitgever Anton Scheepstra overhandigt hem het eerste exemplaar van *Hellig Vuur*, het thrillerfeuilleton dat de bezoekers van de Literaire Hemel de afgelopen maanden hebben zien - eigenlijk horen - ontstaan. Op iedere bijeenkomst las Lupko telkens twee hoofdstukken voor van het verhaal in wording. Als afronding krijgen de bezoeker vanavond de ontknoping te horen.

Na de pauze is dan het podium voor Yvonne Keuls. Dat wordt het klapstuk van de avond. Als een ware diva onderhoudt ze de toehoorders over haar nieuwste boek. Dat bevat haar eigen leven tijdens de Tweede Wereldoorlog, verpakt in de geschiedenis van het halfjoodse jongetje Daan Maandag. Het verhaal is wrang en vertelt onder meer hoe haar naïeve en zich veilig wanende vader door de Duitsers werd weggevoerd. Haar ervaringen tijdens de oorlog hebben haar nooit los gelaten, vooral de collaborerende Nederlanders kunnen op haar woede rekenen. Ze noemt dat zelf overigens onbegrip. Dat is kenmerkend voor haar manier van vertellen, Keuls maakt het niet te zwaar en is niet wrokkig of verontwaardigd. Nee, met humor komt het verhaal eruit - 'er moet wel wat te lachen zijn'. Het enige moment dat ze stil valt is als haar wordt gevraagd wat ze met dit boek wil zeggen. 'Niets,' antwoordt ze na enig zwijgen. Dat moeten we eigenlijk begrijpen als: laat het boek maar voor zich zelf spreken, dan komt het antwoord vanzelf.